

Ιούλιος 2013

Περίληψη

Η ύφεση στην Κυπριακή οικονομία προβλέπεται να επιδεινωθεί στο υπόλοιπο του 2013 και στο πρώτο τρίμηνο του 2014. Στη συνέχεια το πραγματικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να συρρικνώνεται αλλά με χαμηλότερο ρυθμό.

- Ο προβλεπόμενος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο τρίμηνο του 2013 είναι -5.4%, -6.7% και -6.5%, αντίστοιχα. Για ολόκληρο το 2013 προβλέπεται ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ -5.7%. Η κυριαρχούσα αβεβαιότητα αφορά σε παράγοντες που αν επαληθευτούν θα σπρώξουν το ρυθμό αυτό σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα, μέχρι -7.3%.
- Στη βάση αποτελεσμάτων που προκύπτουν από ανάλυση πολλών στοιχείων και μεγάλου αριθμού μεταβλητών προβλέπεται ότι η βαθιά οικονομική ύφεση θα συνεχιστεί και το 2014, με τον πραγματικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ να κυμαίνεται γύρω στο -4.9%. Ωστόσο, αν επαληθευτούν οι αρνητικοί παράγοντες που συνδέονται με την εν λόγω πρόβλεψη, ο ρυθμός αυτός μπορεί να είναι πολύ χαμηλότερος, μέχρι -9.7%.

Στην προηγούμενη έκδοση του δελτίου 'Οικονομικές Προοπτικές', οι προβλέψεις για το 2013 ήταν πιο απαισιόδοξες επειδή σε αυτές προστέθηκαν οι αρνητικές επιπτώσεις της έλλειψης ρευστότητας και των περιορισμών στις συναλλαγές, οι οποίες τότε ήταν πολύ πρόσφατες για να θεωρηθεί ότι είχαν ενσωματωθεί στα στοιχεία (χρονοσειρές) βάσει των οποίων γίνονται οι προβλέψεις. Σε αυτό το δελτίο δεν γίνεται ανάλογη διόρθωση, επειδή οι βραχυπρόθεσμοι οικονομικοί δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για τις προβλέψεις (ανεργία, λιανικές πωλήσεις, δείκτες οικονομικής συγκυρίας κλπ) έχουν αρχίσει να ενσωματώνουν τις εν λόγω αρνητικές χρηματοπιστωτικές επιπτώσεις. Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί καλύπτουν μια πολύ μικρή περίοδο (κυρίως Απρίλιο και Μάιο του 2013) και δυνατόν να μην αντανακλούν πλήρως την επιδεινούμενη κατάσταση της οικονομίας. Συνεπώς, οι προβλέψεις πιο πάνω δυνατόν να υποεκτιμούν το μέγεθος της ύφεσης.

Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ένα μεγάλο μέρος των διορθωτικών μέτρων δεν θα εφαρμοστούν σύντομα, με αποτέλεσμα οι βραχυχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις τους στην οικονομία να μετακυληθούν στο 2014. Αυτό αντανακλά στον αργό ρυθμό με τον οποίο επιχειρείται η αναδόμηση του τραπεζικού συστήματος και, γενικά, η υλοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία. Επομένως, παρά τις διάφορες προβλέψεις περί του αντιθέτου, η οικονομία πολύ πιθανόν να παραμείνει σε βαθιά ύφεση για μεγαλύτερη περίοδο, ένα συμπέρασμα που ενισχύεται από το μεγάλο αρνητικό ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ που προβλέπεται για το 2014 σε αυτό το δελτίο.

Αξίζει εδώ να προστεθεί ότι η αναδόμηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η υλοποίηση άλλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (κρατικό μισθολόγιο, συντάξεις, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, παιδεία, σύστημα φορολογίας και κοινωνικών παροχών κλπ) είναι αναγκαία αλλά όχι επαρκή για να οδηγήσουν την οικονομία σε μια μακροχρόνια τροχιά ανάπτυξης. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές πρέπει να καθοδηγούνται και να συμπληρώνονται με μέτρα που αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα, μέσω της επιβράβευσης της παραγωγικότητας και της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας σε ένα ανταγωνιστικό και διαφανές οικονομικό περιβάλλον. Η μέχρι τώρα δημόσια συζήτηση επί θεμάτων ηθικής και κοινωνικής πολιτικής που έχει αναδείξει η οικονομική κρίση (κατανομή ευθυνών για τα λάθη που έγιναν, αμοιβές κρατικών αξιωματούχων, επιδόματα κλπ) είναι σημαντική αλλά ελάχιστα μπορεί να συνεισφέρει στη διαμόρφωση πολιτικών για την αποτελεσματική λειτουργία της οικονομίας. Μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις τα κοινωνικά θέματα γίνονται αντικείμενο πολιτικής εκμετάλλευσης για να αποπροσανατολιζείται η συζήτηση από τα πραγματικά προβλήματα της οικονομίας, οδηγώντας σε επιδείνωση της κατάστασης. Πίσω από αυτήν την αδικαιολόγητη συμπεριφορά ίσως κρύβεται η έλλειψη ετοιμότητας της Κυπριακής κοινωνίας να δεχτεί το βραχυχρόνιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος (και της κυβέρνησης να δεχτεί το πολιτικό κόστος) που συνδέεται με τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, ακόμη και όταν είναι γενικά κατανοητό πως αυτό είναι το τίμημα για την εξυγίανση και μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας.